

Regioner och miljö
Miljöekonomi och naturresurser
Karin Hedeklint

Skyddad natur

2015

MI0603

Innehåll

0	Allmänna uppgifter.....	2
0.1	Ämnesområde	2
0.2	Statistikområde.....	2
0.3	SOS-klassificering.....	2
0.4	Statistikansvarig	2
0.5	Statistikproducent	2
0.6	Uppgiftsskyldighet	2
0.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	2
0.8	Gallringsföreskrifter.....	3
0.9	EU-reglering.....	3
0.10	Syfte och historik.....	3
0.11	Statistikanvändning	4
0.12	Upplägg och genomförande	4
0.13	Internationell rapportering	4
0.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
1	Innehållsöversikt	5
1.1	Undersökta populationer och variabler	5
1.2	Redovisade populationer och variabler	7
1.3	Utflöden: statistik och mikrodata.....	11
1.4	Dokumentation och metadata	11
2	Uppgiftsinsamling.....	12
2.1	Ram	12
2.2	Urval	13
2.3	Mätinstrument	13
2.4	Insamling.....	13
2.5	Databeredning	13
3	Statistisk bearbetning: antaganden och beräkningsformler.....	16
4	Slutliga observationsregister	17
4.1	Produktionsversioner	17
4.2	Arkiveringsversioner	17
4.3	Erfarenheter från denna undersökningsomgång	17

Regioner och miljö
Miljöekonomi och naturresurser
Karin Hedeklint

0 Allmänna uppgifter

0.1 Ämnesområde

Miljö

0.2 Statistikområde

Markanvändning

0.3 SOS-klassificering

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

0.4 Statisticiansvarig

Myndighet/organisation	SCB
Postadress	Box 24300, 104 51 Stockholm
Kontaktperson	Karin Hedeklint
Telefon	08-506 945 14
E-post	mark.vatten.gis@scb.se

0.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation	SCB
Postadress	Box 24300, 104 51 Stockholm
Kontaktperson	Karin Hedeklint
Telefon	08-506 945 14
E-post	mark.vatten.gis@scb.se

0.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99).

0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Regioner och miljö
Miljöekonomi och naturresurser
Karin Hedeklint

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessbelagda uppgifter i den offentliggjorda statistiken, säkerställs att de inte kan röjas varken direkt eller indirekt.

Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). För statistik finns också särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen om den officiella statistik-en (2001:99) och förordningen (2001:100).

0.8 Gallringsföreskrifter

Ingen direktinsamling av data görs till denna undersökning. Statistiken bygger primärt på register upprättade hos andra myndigheter. Gallring av uppgifter är därför inte aktuellt för SCBs del.

En kopia av alla statistikredovisningar som getts ut som trycksak eller som pdf-fil förvaras hos Riksarkivet och Kungliga biblioteket. Med statistikredovisningar avses här redovisad statistik i form av rapporter, böcker och Statistiska meddelanden.

0.9 EU-reglering

Ingen EU-reglering.

0.10 Syfte och historik

Syftet med statistiken är att ge en översikt av skyddade områden i Sverige, som nationalparker, naturreservat och biotopskyddsområden. De omfattar geografiskt väl avgränsade områden med föreskrifter för bevarandet av skyddsvärd natur enligt miljöbalken, samt uppgifter om skyddade älvar, nationalstadsparken och fridlysta arter. Den europeiska skyddsformen Natura 2000 ingår i delar av statistiken.

Statistiken tas fram i samarbete mellan Naturvårdsverket och SCB. Publicering har skett i ett årligt statistiskt meddelande sedan början av 1990-talet. Huvudkälla för statistiken är Naturvårdsverkets centrala register över skyddade områden.

Sedan 2007 avgränsas statistiken primärt till de nationella skyddsformer som ger ett skydd i enlighet med sjunde kapitlet miljöbalken och förordningen om områdesskydd. Riksintressen enligt miljöbalkens tredje kapitel samt naturvårdsavtal enligt jordabalken har därmed exkluderats. Den europeiska skyddsformen Natura 2000 ingår i vissa delar av statistiken.

Regioner och miljö
Miljöekonomi och naturresurser
Karin Hedeklint

I 2007-2010 års statistik användes de arealer som genererades automatiskt i VIC-Natur, d.v.s. att arealen baseras på den angivna avgränsningen. Tidigare användes de manuella arealerna från VIC-Natur, d.v.s. de arealer som länsstyrelserna själva angav. Övergången till automatiska arealer gjordes eftersom de ansågs vara av högre kvalitet. Från och med 2011 års statistik används land- och vattenarealer som automatgenereras av Statistiska centralbyrån i samband med att statistiken tas fram.

0.11 Statistikanvändning

Naturvårdsverket använder statistiken för att följa utvecklingen av de skyddade områdena. Övriga användare är bland annat miljödepartementet, länsstyrelser, kommuner och intresseorganisationer. Bearbetningar av statistiken och grundregister efterfrågas internationellt, bl.a. av EEA, som underlag till internationella databaser med markanvändnings- och naturresursstatistik.

0.12 Upplägg och genomförande

Registret bearbetas av SCB. Metria gör vissa bearbetningar på uppdrag av Naturvårdsverket. Statistiska uppgifter om antal och areal tas fram för varje typ av skyddat område. För vissa skyddstyper framtas ytterligare uppgifter, bl.a. om naturtyper och förvaltare. Till hjälp används digitala gränser. Även en internationell jämförelse görs.

0.13 Internationell rapportering

Bearbetningar av statistiken och grundregister rapporteras av Naturvårdsverket till EEA som underlag till internationella databaser.

0.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga planerade förändringar.

Regioner och miljö
Miljöekonomi och naturresurser
Karin Hedeklint

1 Innehållsöversikt

Statistiken avser att redovisa fakta om skyddade områden i Sverige, bl. a. utifrån antal, areal och naturtyp. Grunddata är huvudsakligen Naturvårdsverkets databas över skyddade områden, VIC-Natur. Statistiken avser att visa samtliga objekt inom de typer av skyddade områden som redovisas.

1.1 Undersökta populationer och variabler

Undersökt population		Undersökt variabel	
Namn	Referenstid	Namn	Referenstid
Nationalparker	2015-12-31	Antal Totalareal, landareal Andel skyddad areal av total-/landareal Naturtyp Beslutsdatum Andel av befolkning inom zon Förvaltare Kostnader Andel skyddad areal i och omkring tätort	2015-12-31
Naturreservat	2015-12-31	Antal Total-, land-, vattenareal, sötvattenareal Andel skyddad areal av total-/landareal Beslutsfattare Andel av befolkning inom zon Förvaltare Kostnader Andel skyddad areal	2015-12-31

Regioner och miljö
Miljöekonomi och naturresurser
Karin Hedeklint

		i och omkring tätort	
Kulturresevat	2015-12-31	Antal Totalareal Miljötyp Beslutsdatum	2015-12-31
Naturvårdsområden	2015-12-31	Antal Totalareal, landareal Andel skyddad areal av total-/landareal Naturtyp Typ av beslut Andel av befolkning inom zon Förvaltare Andel skyddad areal i och omkring tätort	2015-12-31
Djur- och växtskydds- områden	2015-12-31	Antal Totalareal, landareal Andel skyddad areal av totalareal	2015-12-31
Naturminnen	2015-12-31	Antal	2015-12-31
Natura 2000	2015-12-31	Antal Totalareal Andel skyddad areal av landareal Naturtyp	2015-12-31
Vattenskydds- områden	2015-12-31	Antal Totalareal, vattenareal	2015-12-31
Biotopskydds- områden, fördelat på: a) I skog b) övriga	2015-12-31	Antal Totalareal Andel skyddad areal av total-/landareal	2015-12-31

Regioner och miljö
Miljöekonomi och naturresurser
Karin Hedeklint

		Naturtyp Kostnader	
Skyddade älvar	2015-12-31	Areal	2015-12-31
Nationalstadspark	2015-12-31	Total-, land-, sjö-, havsareal Folkmängd Naturtyp	2015-12-31
Fridlysta växt- och djurarter	2015-12-31	Antal	2015-12-31
Skyddade områden i andra länder	2012, 2013	Areal	2012, 2013
Brottsmisstankar av- seende brottskod 8015	2015-12-31	Antal	2015-12-31
Produktiv skogsmark	2015-12-31	Areal Andel	2015-12-31
Andel skyddade grönområden	2013-12-31	Andel	2013-12-31

1.2 Redovisade populationer och storheter

Redovisad population	Indelning i redovisningsgrupper	Redovisad storhet	Redovisad storhets referenstid	Statistiskt mått	Mått-enhet
Nationalparker	Kommun, län	Antal Totalareal, landareal Andel skyddad areal av total- /landareal Naturtyp Beslutsdatum	2015-12-31	Antal Yta Andel Kostnad	Hektar Procent Tusentals kronor

Regioner och miljö
Miljöekonomi och naturresurser
Karin Hedeklint

		Andel av befolkning inom zon Förvaltare Kostnader Andel skyddad areal i och omkring tätort			
Naturreservat	Kommun, län Typ av kostnad (köp, intrång, bidrag), Naturtyp, Typ av markägare	Antal Total-, land-, vattenareal, sötvattenareal Andel skyddad areal av total-/landareal Beslutsfattare Andel av befolkning inom zon Förvaltare Kostnader Andel skyddad areal i och omkring tätort	2015-12-31	Antal Yta Andel Kostnad	Hektar Procent Tusentals kronor
Kulturresevat	Län	Antal Totalareal Miljötyp Beslutsdatu	2015-12-31	Yta	Hektar

Regioner och miljö
Miljöekonomi och naturresurser
Karin Hedeklint

		m			
Naturvårds- områden	Kommun, län	Antal Totalareal, landareal Andel skyddad areal av total- /landareal Naturtyp Typ av beslut Andel av befolkning inom zon Förvaltare Andel skyddad areal i och omkring tätort	2015-12-31	Antal Yta Andel	Hektar Procent
Djur- och växtskydds- områden	Län	Antal Totalareal, landareal Andel skyddad areal av totalreal	2015-12-31	Yta	Hektar
Naturminnen	Län	Antal	2015-12-31	Antal	
Natura 2000	Län	Antal Totalareal Andel skyddad areal av landareal Naturtyp	2015-12-31	Antal Yta Andel	Hektar Procent

Regioner och miljö
Miljöekonomi och naturresurser
Karin Hedeklint

Vattenskydds-områden	Län	Antal Totalareal, vattenareal	2015-12-31	Antal Yta	Hektar
Biotopskydds-områden, fördelat på: a) I skog b) övriga	Län, Kommun	Antal Totalareal Andel skyddad areal av total- /landareal Naturtyp Kostnader	2015-12-31	Antal Yta Andel Kostnad	Hektar Procent Kronor
Skyddade älvar		Areal	2015-12-31	Yta	Km ²
Nationalstadspark	Kommun	Total-, land-, sjö-, havsareal Folkmängd Naturtyp	2015-12-31	Yta Antal	Hektar
Fridlysta växt- och djurarter	Art	Antal	2015-12-31	Antal	
Skyddade områden i andra länder	EU-länder Världen	Areal	2012, 2013	Yta	Hektar
Brottsmisstankar avseende brottskod 8015	Typ av åtal	Antal	2015-12-31	Antal	
Skyddade grönområden	Tätorter	Andel	2013-12-31	Andel	Procent

Regioner och miljö
Miljöekonomi och naturresurser
Karin Hedeklint

1.3 Utlöden: statistik och mikrodata

Resultaten från undersökningarna har presenterats i Statistiska Meddelanden serie Na 41 (fr.o.m. 1999 MI 41). Delar av resultaten finns inlagda i SCB:s databaser. Båda publikationsformerna finns tillgängliga på SCB:s hemsida: www.scb.se/MI0603. Resultaten i sammandrag har presenterats i SCB-publikationerna Markanvändningen i Sverige och Statistisk årsbok, samt i Nordisk statistisk årsbok.

1.4 Dokumentation och metadata

I detta dokument beskrivs framtagningen av statistiken och statistikregistret Statistiskens framtagning (SCBDOK).

Kvaliteten hos statistiken beskrivs i Beskrivning av statistiken (BaS).

Det detaljerade innehållet i statistiken beskrivs i SCB:s mikrodataregister (MetaPlus).

Dokumentationerna finns publicerade på SCB:s webbplats, www.scb.se/MI0603.

Regioner och miljö
Miljöekonomi och naturresurser
Karin Hedeklint

2 Uppgiftsinsamling

2.1 Ram

I ramen ingår de skyddade områden som ger ett skydd i enlighet med sjunde kapitlet miljöbalken och förordningen om områdesskydd, dvs nationalparker, naturreservat, kulturresevat, naturminnen, biotopskyddsområden, djur- och växtskyddsområden, vattenskyddsområden och naturvårdsområden. Dessutom redovisas statistik om Natura 2000-områden, skyddade älvar, nationalstadsparker och fridlysta växt- och djurarter.

Följande koordinatsatta register har använts vid produktion av statistiken:

- Naturvårdsregistret (NVR) i databasen VIC-Natur
- Sveriges Natura 2000-områden
- Kontinuerlig naturtypskartering av skyddade områden (KNAS)
- Gränser för kommuner och län, hämtade från Lantmäteriets fastighetskarta. Uttag i januari 2016
- Vattenkarta, hämtad från Lantmäteriets fastighetskarta. Uttag i januari 2016
- Fastighetsregister samkört med registret över totalbefolkningen 2015-12-31
- Register över havsvatten, baserat på bland annat Fastighetskartan 2016
- Tätorter 2010, SCB

Uppgifter hämtas även från andra källor avseende fridlysta växter och djur, skyddade älvar, kostnader, brottsmisstankar och internationella data.

Uppgifter om nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden, naturminnen, vattenskyddsområden, djur- och växtskyddsområden, biotopskyddsområden i jordbruksmark samt Natura 2000-områden bygger på uppgifter från Naturvårds-registret (databasen VIC-Natur). Naturtypsfördelningen baseras på Kontinuerlig naturtypskartering av skyddade områden (KNAS).

Kompletterande uppgifter om bl.a. kulturresevat, biotopskyddsområden och kostnader hämtas direkt från ansvariga

Regioner och miljö
Miljöekonomi och naturresurser
Karin Hedeklint

myndigheter. Data för internationell jämförelse hämtas från den internetbaserad databasen WDPA - World Database on Protected Areas.

2.2 Urval

Undersökningen avser samtliga skyddade områden som beslutats och vunnit laga kraft t.o.m. 31 december 2015. Statistiken omfattar endast områden med status "gällande" vid referenstidpunkten. Eftersom det är en totalundersökning görs inga urval inom respektive skyddstyp.

2.3 Mätinstrument

Undersökningen är helt baserad på registerdata.

2.4 Insamling

Källdata hämtas från registret VIC-Natur. Det levereras av registrets förvaltare, Metria, på uppdrag av Naturvårdsverket. Registret levereras som Access-filer till SCB.

Data från andra register levereras som Excel-filer direkt från ansvarig myndighet eller via Naturvårdsverket.

2.5 Databeredning

Bearbetningar görs i huvudsak av SCB. Den statistik som innehåller uppgifter om naturtyper bearbetas av Metria, på uppdrag av Naturvårdsverket.

Arealer per kommun

Arealuppgifterna har beräknats av SCB i GIS-miljö. De skyddade arealerna på läns- och kommunnivå har fördelats med hjälp av digitala gränser med en noggrannhet som motsvarar skala 1:10 000. När ett område sträcker sig över kommun- eller länsgräns redovisas det som ett område i varje kommun eller län. Endast nationalpark kan sträcka sig över länsgräns. Övriga områden räknas som separat objekt om de sträcker sig över länsgräns.

Om någon del av området är mindre än 10 hektar per kommun och utgör mindre än 50 procent av hela områdets area, så är det ej medtaget i antalsuppgiften för den aktuella kommunen. Undantag görs för de områden vars totala area är mindre än 10 hektar, utan delning mot kommungräns. Då redovisas de olika delarna per kommun i antalsuppgiften, om inte ytan understiger 0,005 hektar.

Regioner och miljö
Miljöekonomi och naturresurser
Karin Hedeklint

Land- och vattenarealer

De skyddade områdenas totalarealer innehåller både land- och vattenytor. Vattenarealerna består av såväl insjöar och älvar som havsområden. De skyddade områdenas fördelning i land- och vattenarealer beräknas med hjälp av en digital vattenkarta med en noggrannhet som motsvarar kartskalen 1:10 000.

Statistik över naturtyper

Bearbetningen görs av Metria. Överlappande arealer mellan olika skyddsformer är exkluderade. Det medför att hela arealen visas för de områden som redovisas först i Tabell I, d v s nationalparker. Därefter redovisas endast den areal som ligger utanför föregående skyddstyp. Beräkningen fortsätter på samma sätt tills de sista områdena har lagts till, enligt den ordning som visas i tabellen nedan. På så sätt blir inga arealer dubbelräknade när det finns överlapp mellan olika skyddstyper.

Prioriteringsordningen mellan skyddsformerna är baserad på kännedom om hur skyddsformerna överlappar och en bedömning av hur starkt skydd respektive skyddsform ger för framför allt skogsmark.

Prioritet	Skyddstyp	Skyddad skogsmark
1	Nationalparker (NP)	Ja
2	Naturreservat (NR)	Ja, om föreskrifter finns
3	Naturvårdsområde (NVO)	Ja, om föreskrifter finns
4	Skogliga Biotopskyddsområden (SBO)	Ja
5	Övriga Biotopskyddsområden (ÖBO)	Nej
6	N2000 områden (SCI)	Ja, om tolkat som skogshabitat inom områden utpekade för sina skogliga habitat (9000-koder)
7	N2000 områden (SPA)	Nej
8	Nationalstadspark	Nej

Skyddad skogsmark

Bearbetningen görs av Metria. För naturreservat och naturvårdsområden används förutom yttergränsen även geografiska avgränsade delområden som saknar föreskrifter mot skogsbruk. Dessa delområden räknas inte in som skyddad skog i sammanställningarna. Majoriteten av den skogsmarken inom naturreservat som har skogliga naturvärden har ett fullgott skydd.

Regioner och miljö
Miljöekonomi och naturresurser
Karin Hedeklint

Skogsmark utan skydd ligger framför allt inom naturvårdsområden men även inom naturreservat som är skyddade av andra skäl än skogsbiologiska värden, t.ex. för friluftsliv, geologiska terrängformer, eller andra naturmiljöer där skogsmaken är en mycket liten del av objektet.

I Natura Naturtypskartan (NNK) av skyddade områden karterades utbredningen av Natura 2000-habitat inom skyddade områden. Inom de Natura 2000-områden som inte har något annat skydd har vi räknat in de avgränsade skogshabitaten som skyddad skog. Skog inom andra habitat eller som inte är Natura 2000-habitat saknar skydd. Det är ovanligt att skogsmark som är utpekade som Natura 2000-habitat inte är skyddade som naturreservat eller nationalpark, då över 80 procent av habitaterna inom Natura 2000-områden ligger inom nationalparker eller naturreservat.

Omland tätort

Skyddad natur i och omkring tätorter har beräknats inom en zon på 3 kilometer från tätortsgräns.

Regioner och miljö
Miljöekonomi och naturresurser
Karin Hedeklint

3 Statistisk bearbetning: antaganden och beräkningsformler

Skattningar görs inte, eftersom det är en totalundersökning utan okända parametrar.

Regioner och miljö
Miljöekonomi och naturresurser
Karin Hedeklint

4 Slutliga observationsregister

4.1 Produktionsversioner

I det här dokumentet (SCBDOK) har framtagningen av nedanstående slutliga observationsregister beskrivits.

Tablå: Statistikens slutliga observationsregister.

Register	Registervariant	Registerversion
Skyddad natur	Skyddad natur	2015-12-31

Fortsatt dokumentation, av registrens detaljerade innehåll (i MetaPlus), finns på SCB:s webbplats. Där beskrivs alla variabler och värdemängder m.m. Dokumentationen finns på www.metadata.scb.se. Klicka dig fram med hjälp av namnen på Register, Registerevariant och Registerversion som finns angivna i ovanstående tablå.

4.2 Arkiveringsversioner

Bevarandebehov är under utredning.

4.3 Erfarenheter från denna undersökningsomgång

Inget att rapportera.